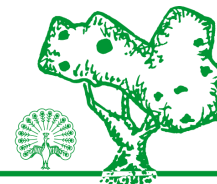

NIEUWSBRIEF

Stichting Natuur- & MilieuPlatform Ermelo

mei 2023 jaargang 19, nr.1

Van het bestuur

Wij verwelkomen van harte Aad Bezemer in het bestuur. We zijn blij met zijn inzet en steun. Hij stelt zichzelf voor op pag. 2.

Ander mooi nieuws: binnenkort ondertekenen wij met wethouder Van Veen de Samenwerkingsovereenkomst Natuurtuin De Zandkamp. De overeenkomst regelt het gebruik en wederzijdse onderhoudsverplichtingen. Fijn dat er geen misverstanden meer zijn over ons werk daar!

Duurzaam

De maandelijkse vergaderingen, zowel van het bestuur als van de werkgroepen, hebben alweer plaats gehad. Vooral voor de werkgroep Duurzaamheid was het een vreemde periode. Eigenlijk nu nog. De gemeente heeft de samenwerking met Veluwe Duurzaam opgezegd en het was lang onzeker wie het stokje zou gaan overnemen. Dat is Regionale Energie Loket (REL) geworden, een landelijke organisatie. Onduidelijk was hoe de energie- en tuincoaches zouden gaan functioneren binnen deze organisatie. Zo moesten warmtebeeldcamera's ingeleverd worden bij Veluwe Duurzaam, maar nieuwe camera's waren er (nog?) niet. Elke verandering levert vertraging en onzekerheid op, maar nu zijn er meer dan drie maanden 'verloren' gegaan.

Presentaties

Waar het NMP wel veelvuldig mee aan het werk is geweest zijn de presentaties. Naast de drie Open Deuren op zaterdagochtend is het NMP ook buiten De Witte Heide te zien en te horen geweest. Op de website kunt u lezen waar en met wat. Succesvol was het onderdeel 'Landschappen van Ermelo' van de natuurcursus die het NMP in samenwerking met de KNNV organiseerde. Na een presentatie over het ontstaan en typen landschap hebben de deelnemers na de lunch per fiets het landschap ervaren.

Canon

Naast de samenwerking met de KNNV is er ook een nauwe samenwerking met de VHE (voorheen OVE), Vereniging Historisch Ermeloo. De canon is afgerond en er wordt gekeken naar een breed presentatiemoment aan de Ermelose bevolking. Ook heeft het NMP de VHE- jaarvergadering na de pauze vormgegeven met een presentatie over 'Drie'.

Tot ziens op een van onze activiteiten!

Nat

Maart roert zijn staart of is het Maart roert haar staart. Hoe het ook zij, maart 2023 was een enerverende maand. De eerste stormen, gemiddeld iets hogere temperaturen dan normaal, sneeuw in delen van het land, nachten met nachtvorst, maar bovenal een maand met veel neerslag: 101 mm tegenover normaal 58 mm. Dit zijn waarden gemeten in De Bilt (zie figuur). Regionaal werd het weer soms anders ervaren. Zelfs in een klein landje als dat van ons kunnen de verschillen groot zijn.

Opvallend is dat bijna iedereen positief is over de grote hoeveelheid regen die gevallen is. Men beseft blijkbaar dat het grondwater nodig aangevuld moest worden om latere droogteperiodes te kunnen weerstaan. In de sloten staat weer water, de Leuvenumse Beek stroomt breed door de bossen en zelfs de Groevenbeek/Volenbeek heeft water.

Ook de waterpartij bij de natuurtuin staat vrij hoog. Passanten genieten van het zichtbare wateroppervlak. Zeker als daar ook nog een paar eenden of waterhoentjes in zwemmen. Misschien heeft de verkiezingen van het Waterschap Vallei-Veluwe ook bijgedragen aan de bewustwording van de waterproblematiek. Het zal een actueel onderwerp blijven!

Agenda

De OpenDeur 10.15 uur 10.30 uur start
30 september Uw woning verduurzamen
28 oktober Paddenstoelen
25 november Dood hout leeft

Natuurcursus met KNNV (vervolg)

11 en 13 mei vlinders
23 en 24 juni planten

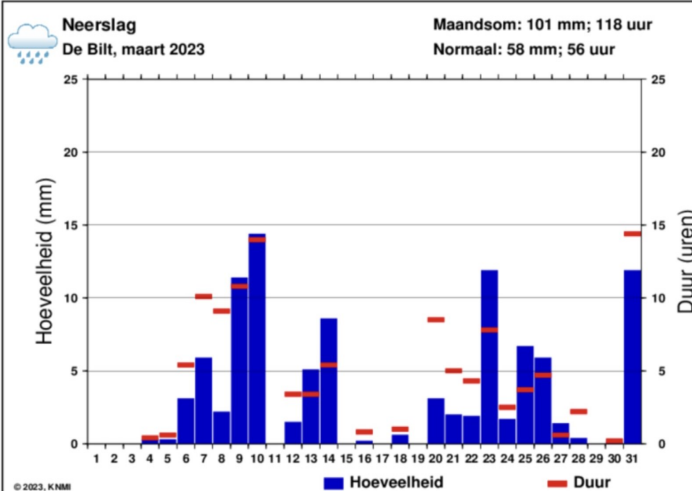
eerste datum: theorie in De Witte Heide

tweede datum: excursie

Informatie en opgave: website noordwestveluwe.knnv.nl

Werken in de natuurtuin De Zandkamp

Vanaf maart zijn we weer op de vrijdagmorgen aanwezig. Belangstelling om aan de slag te gaan? Bel 0341 -554126 of mail naar info@nmpermelo.nl

1 en 2 september 2023
Natuurtuin De Zandkamp

Fête de la nature

Rondleidingen, biodiversiteit, kabouterspeurtocht, fietstocht, bijensta bezoeken, nachtvinders, muziek ...
Programma en tijden: facebook natuurtuin, website NMP, website KNNV

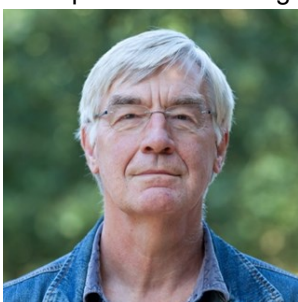
Steun het NMP

Er loopt een groepje jongeren door het bos. Voorop een volwassene. Het tempo is stevig. Af en toe staan ze stil; ogen speuren het bos af: zou dit de plek van het onderduikhol kunnen zijn? Nee...te dicht bij de weg; te open onder de hoge bomen. Daar verderop lijkt het beter. Lage dichte sparren en struikgewas: meer beschutting. Het is de periode van het gedenken van de Tweede Wereldoorlog en de leerlingen van de Ermelose basisscholen worden in de gelegenheid gesteld om dieper in de historie te duiken van hun eigen Ermelo in die tijd. Het geschiedenisproject 'Ermelo 1940-1945, gebeurtenissen en geheimen' brengt met het lesmateriaal de gebeurtenissen van toen dichterbij. Naast het werken in de klas vormt de Les op Locatie een belangrijk onderdeel van het project. Tijdens de excursie op de fiets, of tijdens de Beleefles, als onderduiker op weg naar een veilige onderduikplek, leren zij over de omstandigheden en gebeurtenissen uit de tijd rond 1943-'44. Een verborgen gat in de grond, een monumentje heeft een naam; mensen krijgen een gezicht. Zes scholen doen dit jaar mee met het project. Opdat wij niet vergeten.

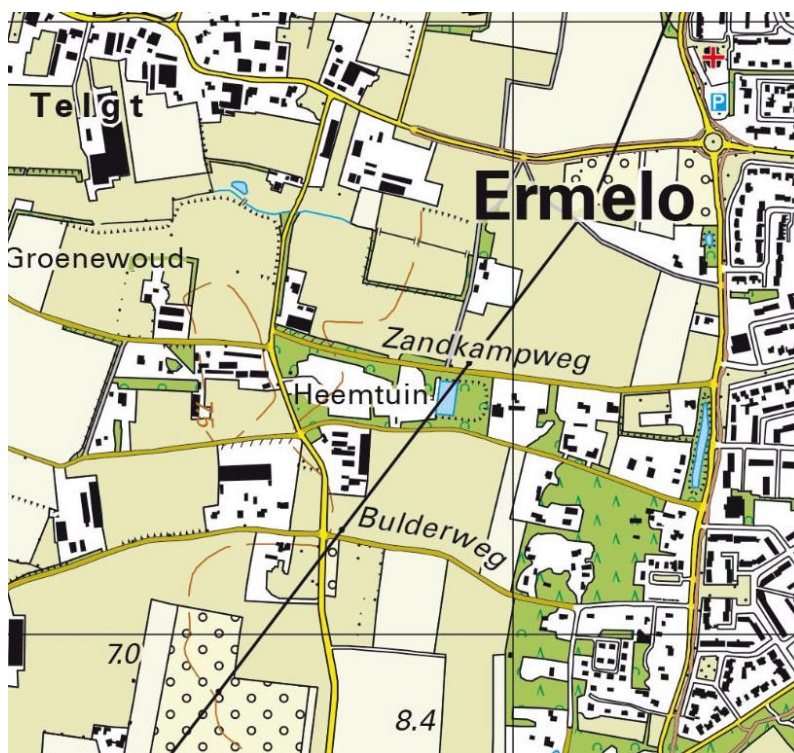
Nieuw bestuurslid

Graag stel ik me aan u voor als nieuw lid van het bestuur van het NMP. Mijn naam is Aad Bezemer en na een paar keer 'meelopen' mag ik sinds 1 april 2023 het bestuur formeel als lid versterken. Ik ben al jaren vertrouwd met het NMP als lid van de werkgroep Duurzaamheid. Daar ligt mijn belangstelling, vooral bij alles wat te maken heeft met het verduurzamen van woningen. Mensen hierover voorlichten, zoals bijvoorbeeld bij het jaarlijkse "Huis & Tuin Event" doe ik dan ook graag. Met andere werkgroepleden volg ik ook vanaf de start de Wijk van de Toekomst. Inmiddels ben ik al een aantal jaren met pensioen en voor die tijd heb ik bij verschillende overheden gewerkt op de beleidsterreinen van geluid en luchtkwaliteit. Mijn bijdrage in het bestuur zal vooral op het gebied van milieu en duurzaamheid liggen. Er is hiervoor in Ermelo nog steeds heel veel te doen en te bereiken. En verder? Mijn vrouw Riet en ik wonen nu ruim 10 jaar in Ermelo en in deze periode hebben wij stap voor stap ons huis verduurzaamd en ons huis is nu ongeveer een jaar helemaal van het gas af. We vertellen graag over onze ervaringen! Ik ben actief lid van Progressief Ermelo en ben op persoonlijke titel lid van de Klankbordgroep Windpark Horst en Telgt. Dat laatste komt voort uit mijn visie dat iedereen (iedere gemeente) een steentje moet bijdragen aan het klimaatprobleem. Duurzaam energie opwekken speelt daarbij een belangrijke rol. Tot ziens!

Natuurtuin op de kaart

Op de nieuwste topografische kaart staat de natuurtuin weergegeven als 'Heemtuin'

Oproep.

Heb je een BioCom in de tuin staan, maar gebruik je hem niet meer? Lever hem dan in bij het NMP! Wij zijn altijd op zoek naar nieuwe compostbakken om deze door te geven aan een groeiende groep aanstormende composteers in Ermelo. Voor hulp bij het composteren kun je ook contact opnemen met het NMP. Stuur je bericht naar info@nmpermelo.nl.

Bekijk de website www.nmpermelo.nl

Er zijn meerdere redenen om in bossen hout te gaan kappen:

- **Dunning.** Vooral in aangeplante bossen zijn bomen dicht op elkaar geplant. Bij de groei wordt gekeken welke boom het meest vitaal is om door te groeien. In zijn omgeving worden bomen weggehaald.
- **Verwijderen uitheemse bomen.** In Nederland zijn veel bomen geplant die van nature hier niet voorkomen. Te denken valt aan de Amerikaanse eik, de Douglas, Hemlockspar. Omdat vooral de schimmels en fauna niet op deze bomen zijn aangepast hebben ze weinig natuurlijke 'vijanden' en kunnen zich makkelijk vermeerderen. Ook is de biodiversiteit rondom een uitheemse boom vrij laag.
- **Verwijderen naaldbomen.** In Nederland zijn veel naaldbomen aangeplant om het terrein te verdrogen. Naaldbomen blijven ook in de winter groen en onttrekken veel vocht uit de bodem. Meestal worden eerst de uitheemse naaldbomen gekapt.
- **Verkrijgen van gemengde bossen.** Op veel plekken zijn in de begin jaren van de vorige eeuw veel 'naaldboommakers' aangelegd. Dit waren productiebossen voor houtwinning voor de mijnbouw in Limburg en hout als bouw materiaal. Deze vrij monotone bossen, met een lage biodiversiteitswaarde worden nu omgevormd in gemengde bossen. Grotere stukken worden kaal gemaakt en ingeplant met loofbomen.
- **Cultuurhistorie.** Herstellen van bijvoorbeeld eikenhakhoutbosjes die vroeger om de 15 jaar afgezet werden en dat langere tijd achterwege is gebleven. Op veel landgoederen zijn dergelijke hakhoutbosjes te vinden.

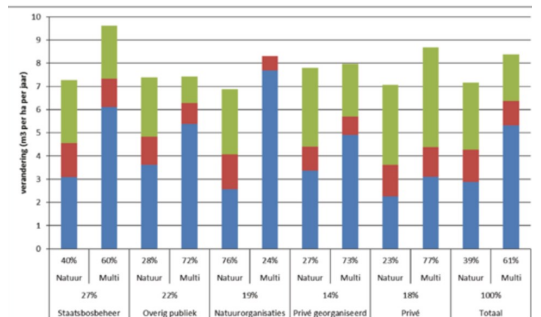
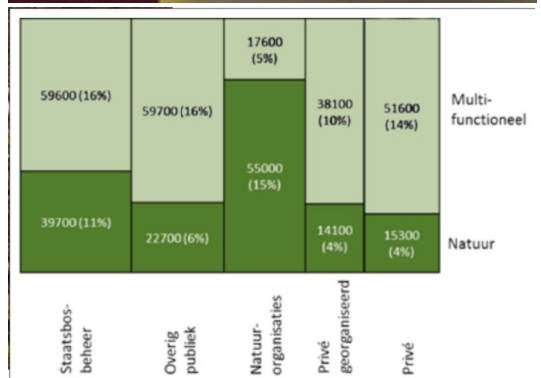
• **Vergroten biodiversiteit.** In de bossen werd dood hout vaak opgeruimd. Het bos moest er immers netjes uitzien. De aanwezigheid van erg oude bomen was laag. Heden ten dage is men tot inzicht gekomen dat 'dood hout leeft'. De biodiversiteit in en om dood hout is enorm. De tendens is nu om dood hout in bossen te houden. Het liefst hout van diverse maten. Ook van dikke boomstammen. Het leven in staand dood hout is anders dan in liggend, vandaar men nu ook steeds meer dode bomen ziet staan. Om dit proces van vergroting van de biodiversiteit te versnellen gaat men de natuur wat nabootsen. Men creëert open plekken door houtkap. Er worden plekken gemaakt alsof daar een storm heeft gewoed. Bomen worden met wortel en al omgetrokken. Elders worden bomen geringd. Door de sapstromen in de boom te verhinderen sterft de boom op stam. Schimmels, bacteriën, kevers (zowel de larven als de imago) kunnen vat op de bomen krijgen. Meer insecten betekent ook meer vogels en andere dieren.

Een probleem bij elke vorm van bosbeheer is de bosbodem. Tegenwoordig wordt het hout geoogst met grote zware machines. Het kapot rijden van de bodemstructuur en bijgaand bodemleven vraagt om meer aandacht en maatregelen. Bijvoorbeeld met paarden het hout wegslepen.

Er is discussie over het bosbeheer. Ingrijpen of met rust laten. In Nederland zijn 60 bosreservaten waarin menselijke ingrepen achterwege gelaten worden, zo ook in delen van het Speulderbos en Leuvenumse bos. Door monitoring wordt de ontwikkeling gevolgd. Omdat ecosystemontwikkeling een langdurig proces is duurt het vele jaren aler het resultaat duidelijk is. Hooguit kan men zien in welke richting het proces gaat. Experts geven aan dat we gewoon geduld moeten hebben. Zeker omdat voor de Nederlandse bossen eigenlijk volstrekt onduidelijk is wat er gaat gebeuren op zeer lange termijn. Anderzijds heeft Nederland ook hout nodig en kan het niet alles importeren uit andere landen (waar dezelfde problemen van monotone houtproductiebossen zijn). Hout uit eigen bossen is ongeveer 10% van onze houtverwerking. Natuurorganisaties proberen wel steeds meer dat de houtproductie duurzaam en verantwoord is en een zogeheten bio-based economy is. Het doel is om de houtoogst onder de bijgroei te houden.

VAKBLAD natuur bos landschap

groen: voorraadverandering
 rood: sterfte
 blauw oogst
 multifuncioneel: recreatie, productie, natuur

De grafieken komen uit een uitgave van de universiteit van Wageningen (wur.nl). 'Meer hout uit het Nederlandse bos'. Hier is veel meer te lezen over het hout in de bossen en de diverse beheerders.

Word donateur van de Stichting NMP voor minimaal € 15,00 per jaar

De vrijwilligers van de natuurtuin hebben het daar niet om gedaan, maar het geeft wel voldoening om in het voorjaar mensen te spreken die blij zijn dat de waterpartij zo mooi zichtbaar is. Zo hoort het eruit te zien volgens enkele (bijna) dagelijkse bezoekers. In het najaar van 2022 is uit de nagenoeg dichtgegroeide vijver voor een groot deel het riet en de lisdodde verwijderd. Nu, na de regen in het voorjaar, is het een echte mooie plas water. Eenden en waterhoentjes zwemmen er in. Achter deze vijver beginnen de 'voorjaarsplanten' te komen. De gele bloempjes van het speenkruid kleuren de bodem in het bosschage. Daslook en Aronskelk staan er veelbelovend bij. De eerste bladeren komen aan de bomen en struiken. Vogels als koolmees, roodborst en winterkoning laten zich horen en zien.

In het vijvertje in de natuurtuin ligt veel kikkerdril. Door de ondiepte zal hier het water vrij snel opwarmen en zullen de eerste kikkervisjes de vijver gaan verkennen. De tuin zelf begint al groen te worden. De plantenstengels die de winter zijn doorgenomen hebben nu geen zaad meer en zijn gemaaid en afgevoerd. Wie er oog voor heeft ziet overal verschillende planten opkomen. Het belooft weer een rijke biodiversiteit. Veel verschillende planten leiden ook tot veel verschillende dieren, met name insecten.

Een deel van de tuin wordt 'kweekvrij' gemaakt. Met spitvorken wordt de grond opengemaakt en het kweek verwijderd. Planten worden dan weer zo veel mogelijk teruggezet en er wordt bijgezaaid. Er is zaad van de planten van vorig jaar verzameld. Waar veel mensen met een tuin niet zo blij mee zijn, maar wij wel, is de mol. Een mol in de tuin betekent leven in de bodem, een gezonde bodem. De mol maakt gangen waardoor de bodem luchtig wordt. Hierdoor kunnen water en zuurstof tot diep in de aarde doordringen. Mollen eten, naast regenwormen, ook larven van insecten die aan wortels van planten eten. Jammer genoeg ook larven die aan wortels van grassen zitten, maar over het geheel gezien ervaren we de activiteiten van de mol als nuttig.

Wie de jaarlijkse ontwikkeling van een natuurtuin wil meemaken moet nu al komen. Het gaat weer beginnen. Het is in feite al begonnen.

Laatste nieuws: op dinsdag 13 april jl. hebben de KNNV en het NMP een gesprek met wethouder Van Veen en twee ambtenaren gehad over de invulling van een samenwerkingsovereenkomst. Dat regelt wie wat doet in de natuurtuin. Het terrein om de waterpartij gaat verzorgd worden door vrijwilligers van de natuurtuin. Het water blijft wettelijk in beheer bij de gemeente omdat dit een wateroverstortfunctie heeft. In het goed verlopend gesprek is duidelijk geworden dat zowel het NMP, KNNV als de gemeente er een pareltje van wil maken. We zijn blij met dit resultaat!

Stichting Natuur- & MilieuPlatform Ermelo

Contactgegevens:
 Gert Schuurman
 Zwaluwstraat 47
 3853 CB Ermelo
 Tel.: 0341 55 41 26
 Website:
 www.nmpermelo.nl
 E-mail: info@nmpermelo.nl
 Twitter: @nmpermelo
 IBAN: NL 76 RABO
 0397756402

Heeft u een Biocom die buiten gebruik is of wilt u graag een Biocom hebben?
 Voor nadere informatie en contact:
 info@nmpermelo.nl of
 telefoon 06 245 16 599 (Sjoerd Venema)

Werkgroep Thuiscomposteren
 troubleshooters voor composteren
 en makelaars cv (compostvaten).

Advies energiebesparing of zonnepanelen.
 Geheel vrijblijvend en niet gebonden:
Gecertificeerd Energie Coach
 Han Kattenwinkel
 Ruud de Jong
 Piet de Zwarte
 Aart Hoogendoorn
 Karla Grevelink
 info@nmpermelo.nl

Stap voor stap naar een betere wereld...

Weinig kilometers op de eettafel

Koop lokaal
 Beter voor het milieu
 Beter voor ons allemaal

OPROEP
 Wij zoeken vrijwilligers die willen meehelpen in de buitenlessen van onze projecten.
 Belangstelling? info@nmpermelo.nl of tel. (0341) 554126